

Становище
за гл. ас. д-р Алексей Кирилов Кальонски
за присъждане на научното звание доцент
по обявения конкурс за доцент по професионално направление 2.2. –История и
археология
(Нова история),
обявен в ДВ, бр. 33/11.04.2014 г.

Рецензент: проф. дфн Александър Викторов Федотов

Гл. ас. д-р Алексей Кальонски работи като щатен преподавател към катедра по нова и съвременна история от 1989 г. първо като асистент, после като старши асистент (от 1993 г.) и главен асистент (от 1997 г.).

През 2002 г. той успешно защитава докторат по история на тема „Юруците на Балканите под османска власт (XV – началото на XX в.)” и получава научната степен *доктор по история*.

Д-р Кальонски е утвърден преподавател-историк и компетентен учен по историята на етносите, населявали и населяващи Русия, Балканите, Източна, Югоизточна Европа и, в известен смисъл, Евразия. Внушителен е списъкът с лекционните курсове, които той чете в редица бакалавърски и магистърски програми: История на Русия, Евразия и Източна Европа (X-XVII в.; XIII-XIX в.); Образуване на Руската полиетнична държава (XV-XVIII в.); Русия и Югоизточна Европа (XIII-XVIII в.); Между Изтока и Запада: традиции и модернизация в Руската и Османската империи (XVII -началото на XX в.); Руси и татари (XV-XVII в.); Балканските номади; Евразийските номади: история, общества и култура (X-XV в.); Наследството на малцинствените култури.

От названията на дисциплините ясно проличава дълбокият интерес на гл. ас. д-р Алексей Кальонски към историята на Балканите, Русия, Източна Европа, бившата Османска империя; интересуват го и проблемите на миграциите и

състоянието на номадските общества в споменатите региони, както и проблемите, свързани с етническите малцинства и тяхното етнокултурно обкръжение.

Струва ми се, че академичната „ниша”, която заема д-р Кальонски и в границите на която осъществява своите научни изследвания, е уникална, потребна (особено днес) и в определен смисъл закономерна. Тази закономерност произтича от специфичната етническа история на самия евроазиатски регион, по-специално на Източна Европа и Балканите. Към овладяването на това научно пространство д-р Кальонски върви последователно и убедително: той има зад гърба си няколко монографии, десетки студии и статии, десетки участия в национални и международни научни симпозиуми и конференции, множество участия в семинари и курсове, участие в проекти с национална и международна стойност.

Лаконичният формат на жанра становище не предполага по-подробно споменаване на научно-изследователската активност на д-р Кальонски, но бих искал да подчертая, че той принадлежи към сравнително немногочислена кохорта на „отворени” към международни работни контакти наши историци, за което спомага и свободното владение на английски, руски, немски и турски. Да не забравя и за курсовете, които той е чел във Франция, Норвегия и Турция.

В настоящия конкурс д-р Алексей Кальонски участва с две книги (като първата е в съавторство с Михаил Груев): “Възродителният процес”. Мюсюлманските общности и комунистическият режим: политики, реакции и последици”. С., CIELA, 2008 и *Communities, Identities and Migrations in Southeast Europe. Collected Articles*. Sofia, Anamnesis, 2014 – www.anamnesis.info, представена в електронен вариант. Втората книга по същество представлява компендиум от студии и статии на д-р Алексей Кальонски, публикувани след защитата на докторската дисертация.

Книгата „Юруците”, публикувана от издателството „Просвета” през 2007 г., като цяло се базира върху текста на „малката” докторска дисертация и затова не е сред рецензираните от мен публикации. Освен това, статиите, публикувани преди

2002 г., както и материалите, свързани с обучението по история, също не бяха взети от мен под внимание.

В монографията “Възродителният процес”. Мюсюлманските общности и комунистическият режим: политики, реакции и последици” авторът проследява политиките спрямо две мюсюлмански общности в България – турците и помаците – и отражението на тези политики върху формирането и развитието на техните етнически идентичности. Втората част от монографията, посветена на турското население у нас, е авторско дело на д-р Калъонски, който не само реконструира историческите събития, но и проследява многопосочното и нееднозначно въздействие на държавната политика върху двете общности. Авторът анализира ответни реакции и дълготрайните последици, като за целта използва множество публикувани и непубликувани документи. Бих искал специално да подчертая, че той включва в научно обръщение все още недостатъчно добре познати материали, които се съхраняват в някои регионални архиви от Южна България. Като заслуга на д-р Калъонски отчитам и участието му в теренни проучвания, провеждането на много интервюта, записването на циркулиращите устни разкази и т.н.

В книгата кампания по смяната на имената от 1984-1985 г. се разглежда в по-различен ракурс: авторите избягват баналните пропагандни и квазинаучни публикации по темата, като фокусират вниманието си върху сериозните анализи и използват все още непубликувани материали. Анализът се базира върху събитията от средата на 70-те години до края на 80-те години, тоест до времето, когато в България се сменя политическият режим.

Като имам предвид колко е важно да се даде максимално обективна оценка на онези събития в името на етническия мир в България, а защо не и на Балканите, възприемам тази монография като нужна и навременна не само за изучаването на съвременната история на България, но и за извеждането на общата културно-етническа характеристиката на българския народ.

Накратко за включените в електронната книга студии и статии, публикувани на английски език: те в една или друга степен идентифицират различни етнически

общности в България и на Балканите и допринасят за цялостното възприемане на етническата палитра в Югоизточна Европа.

Накрая бих искал да кажа за това, което според мен прави д-р Алексей Кальонски интересен и успешен изследовател: става дума за неговата отвореност към новото в историческата наука, за неговата академична комуникабельност и уменията да „напипва пулса“ на голямото чрез вглеждането в малкото.

Всичко това ми дава достатъчно основания да дам ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА ЗА НЕГОВИТЕ КАЧЕСТВА и ДА ПРЕДЛОЖА избора на гл. ас. д-р Алексей Кирилов Кальонски за академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ на СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 2.2., История и археология (Нова история).

5 август 2014 г.

София

(подпис)